

ЮБИЛЕЙ: 125 ГОДИНИ, ПОСВЕТЕНИ НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСТВОТО

WWW.NATIONALGEOGRAPHIC.BG • цена 5 лв. • АВГУСТ 2013

NATIONAL GEOGRAPHIC

БЪЛГАРИЯ

БОГОВЕТЕ НА МАИТЕ

ТАЙНИТЕ НА СВЕЩЕНИТЕ
КЛАДЕНЦИ

Животът на лъвовете
Неустоимата захар

ISSN 1312-6571

5

лв.

08

9 771312 657220

Това е откъс от списанието.

**Цялото списание може да намерите в
Библио.бг**

www.biblio.bg

СТАТИИ

24 Животът на лъвовете

От всички котки само
лъвът води истински
социален живот. Защо
обаче... и какъв точно?

Текст: Дейвид Куомън
Снимки: Майкъл Никълс

52 В бездната

Рекордно спускане до най-
дълбокото място в океана.

Текст: Джеймс Камерън
Снимки: Марк Тийсън

66 Подводните тайни на маите

Божествена светлина
на дъното на природни
кладенци.

Текст: Алма Гийермоприето
Снимки: Пол Никлин и Шоул Шуарц

90 Кураж под земята

Новите технологии са в
помощ на изследователите
на пещери.

Текст: А. Р. Уилямс

92 Космически пътешественик

Астронавтката Сунита
Уилямс държи рекорда
за най-дълъг престой в
Космоса за жена.

Интервю: Рейчъл Хартиган Ший
Снимка: Марко Гроб

94 Слагка страст

Подгали сме се на
изкушението преди 10 000
години на о-в Нова Гвинея.

Текст: Рич Коен
Снимки: Робърт Кларк

РУБРИКИ

Писма

ОБРАЗИ

Вашата снимка

ГЛОБУС

- Лов на питони
- Свят без думи
- Свобода за реката
- Викинзски мишки
- Рецепта за гилбит
- Мравки робовладетци
- Рифове по поръчка

Ръководство по оцеляване От редактора

www.nationalgeographic.bg
Мизове
Ретро

КОРИЦА

Звездното небе подчертава
спокойното величие на
паметниците от древния маянски
град Чичен Ица.

Снимка: Пол Никлин

Белгия

Присъствието на художника Бернднаут Смилде гарантира стопроцентова вероятност за облаци на закрито. Тук едно от мимолетните му облачета, които създава, като смесва влага и пушек с драматично осветление, е увиснало във вековен замък край Ланакен.

СНИМКА: КАСАНДЕР ЕФТИНК ШАТЕНКЕРК

Свят без думи

Още от най-грезните известни рисунки по стените на пещери в Северна Испания хората използват образи, за да общуват. Някои от тези съобщителни системи са просто списъци или календари. А дали има и универсални езици – такива с изречения, или те са просто сбор от всеобщо разбираеми символи?

Езикът има нужда от граматика. Как би могла една организирана подредба от образи да изрази метафора? Какво „разчитате“ тук:

Дали е „Вечер човек се прибира да си легне вкъщи и сънува змии“? Или пък гласи: „След като си изреже ноктите, човек отива в къща, но не може да заспи, тъй като мисълта за змии го държи буден“?

Една от трудностите (и радостите) от образите е, че в тях четем каквото ние пожелаем. Освен това и двете предложени интерпретации предполагат, че четем отляво надясно. А това дали е универсално? — *Найджъл Холмс*

ИЗБИРАТЕЛНА ХРОНОЛОГИЯ НА ОБРАЗНИТЕ ЕЗИЦИ

Преди 40 800 години

Пещерни рисунки

Бук

ок. 3400 г. пр.Хр.

Шумерски клинопис

глава ходя птица

ок. 3200 г. пр.Хр.

Египетски йероглифи

лешояд (звук „а“)

1200 г. пр.Хр.

Маянски календарни знаци

месец Сотц (прилеп, четвърти от 18 месеца)

300–1300 г. сл.Хр.

Индиански петроглифи

Див овен

1925–1945 г.

Философът и социолог **Ото Нойрат** е мостът между историческите и модерните образни езици.

Нойрат използва таблици, съставени от редици малки символи, за да илюстрира, картографира и квантифицира аспекти на живота.

Той нарича системата си изотип (съкращение от „Международна система за типографско образно обучение“).

Герд Арнц, графичен сътрудник на Нойрат, нарисувал опростените символи, използвани в изотипната система. Вляво: мъжка фигура + зъбчато колело = работник в завод.

Езикови системи, съчетаващи стотици символи и абстрактни знаци, които могат да образуват изречения.

1949 г.

Семантография (Чарлс Блис)

нож

плуг

жътва

1971 г.

LoCoS (Юкио Ота)

Пощальонът донесе писмо от моя роден град.

1982 г.

Емотикони (Скот Фалман)

усмивка

намигане

Дядо Коледа

2010 г.

The Noun Project (интернет колекция от символи)

В Серенгети смъртта е винаги наблизо, а обединението е крайно
необходимо – дори за величествения тъмногрив мъжкар Момъка

КРАТКИЯТ
ЩАСТЛИВ
ЖИВОТ НА ЕДИН

ЛЪВ

Лъвовете убиват лъвовете. В защита на интересите си Момъка се сблъсква с тази опасност всеки ден (и нощ).

Текст: Дейвид Куомън

Снимки: Майкъл Никълс

Т

върдят, че котките имат девет живота, но за лъвовете в Серенгети не казват нищо подобно. Сред този суров пейзаж животът е труден и опасен, а смъртта дебне. Както за най-големия африкански хищник, така и за жертвите му, продължителността на

жизнот обикновено е кратка. Ако притежава късмет и издръжливост, възрастен мъжки лъв на свобода може да доживее почтената възраст 12 години. Достигналите зрелост женски изкарват и по-дълго, дори до 19. При малките, без значение на пола, прагът на живот е много по-нисък, ако се има предвид високата смъртност сред лъвчетата, половината от които умират, преди да навършат 2 години. Дори обаче да оцелеят до зряла възраст, това не е гаранция за мирна смърт. За един млад и як мъжкар с тъмна грива, известен на изследователите с името Момъка, краят сякаш бил настъпил в утринта на 17 август 2009 г.

Свидетел на това била шведката Ингела Янсон, която работела като полеви помощник-изследовател за едно дългосрочно проучване върху лъвовете. Познавала Момъка от предишни срещи; всъщност именно тя го кръстила така. Вече бил на 4 или 5 години и тъкмо влизал в разцвета си. Янсон седяла в един лендровър на 10 м от него, когато трима други мъжкар се нахвърлили върху Момъка и се опитали да го убият. Борбата му да оцелее в този обезкуражаващо неравен сблъсък отразявала една по-голяма истина за лъвовете в Серенгети: социалното поведение на това свирепо животно се формира по-скоро от постоянния риск да загине, отколкото от способността му да убива.

През въпросния ден Янсон дошла край пресъхналото русло на р. Серонера да нагледа прайда, наречен Джуа Кали. Била нащрек и за възрастни мъжкар, включително съжителстващите с прайда. (Мъжките лълове, които не принадлежат строго към определен прайд,

Женска пренася малките си още лъвчета. През първите няколко седмици, когато са твърде невръстни, за да се боричкат с по-големите в прайда, и са особено уязвими за хищници, тя ги държи скрити в бърлога. Тези обаче скоро ще се присъединят към групата.

ТЕ БЯХА КРАСИВИ ЗВЕРОВЕ – КВАРТЕТ ОСЕМГОДИШНИ МЪЖ- КАРИ, КОИТО СИ ПО- ЧИВАХА. ИЗГЛЕЖДАХА ЗАПЛАШИТЕЛНИ И САМОДОВОЛНИ.

плячка, но тя предлагала на Момъка и Хилдур възможност за ново начало.

Пътувах през тази област заедно с Даниъл Розенгрн – друг шведски любител на приключенията, който беше поел от Янсон ролята на наблюдател на лъвовете. На това усамотено място, източно от основния туристически район и южно от реката, се простират плавните вълни на тревиста шир, прекъсвана на всеки няколко километра от група малки скалисти хълмове. В този край на парка може да караш дни наред, без да видиш туристическа кола. Областта беше изцяло на разположение на нас двамата и на Майкъл (Ник) Никълс и неговия фотографски екип, които прекараха месеци в полеви лагер край речното корито.

Този следобед радиосигналът в слушалките на Розенгрн ни отведе до Зебровите хълмове, където сред избуялата растителност открихме снабдената с радионашийник женска от прайда Вумби. До нея стоеше величествен мъжкар с буйна грива с кафяви и черни оттенъци, която се дилеше по врата и плешките му. Това беше Момъка.

Само от 12 м разстояние и дори през бинокъла не успях да открия и следа от рани по хълбоците му. Прободената плът беше оздравяла. „При лъвовете – каза ми Розенгрн – повечето белези изчезват след време, освен ако не са около носа или устата.“ Момъка си беше устроил нов живот на ново място, с нови лъвици, и явно беше в цветущо състояние. Двамата с Хилдур бяха станали бащи на ня-

колко котила малки. Тъкмо предишната нощ – научихме това от Никълс, който го видял – женските от Вумби убили много едра антилопа, след което Момъка положил властната си мъжка лапа върху трупа, заявявайки правото си върху първите хапки. Момъка се нахранил пръв, избирайки най-хубавите парчета, но без да прекалява, преди да разреши на лъвиците и лъвчетата да се доближат до месото. Хилдур бил някъде другаде, вероятно в компанията на друга разгонена женска. Тези двамата изглежда си живееха добре, с всички привилегии на съжителстващи с прайда мъжкари. Само че точно 12 часа по-късно забелязахме признаци, че на изток бедата ги следва по петите.

Бедата се изразяваше в съперничеството на други мъжкари. Рано сутринта на следващия ден Розенгрн ни закара на север от лагера на Никълс, към реката, за да търсим прайда Кибумбу, в който лъвчетата бяха от друга група мъжкари. Тези лъвове бяха отсъствали през последните месеци – отишли незнайно къде и незнайно защо, и Розенгрн се чудеше кой може да е заел мястото им. Ако в Кибумбу имаше нови татковци, кои ли можеха да бъдат? Розенгрн имаше определено подозрение – и то се потвърди, когато сред високите тревни на речния бряг съзряхме Убийците.

Те бяха красиви зверове – квартет осемгодишни мъжкари, които дружно си почиваха. Името „Убийците“ им било дадено още през 2008 г. от друг помощник-изследовател въз основа на заключението му, че са убили съвсем систематично, една по една, три женски с радионашийници в един басейн западно от р. Серонера. Подобно насилие на мъжки срещу женски лъвове не е съвсем необичайно – в някои случаи може да е дори част от адаптацията на мъжкарите, осигуряване на пространство за контролираните от тях прайдове чрез отстраняване на конкуренцията в лицето на лъвиците в съседство.

Макар че Розенгрн ми каза техните лични имена, записани на картите (Малин, Викинг и т.н.), той предпочиташе да ги назовава с номерата им: 99, 98, 94, 93. Гледан в профил, 99

Партньорът на Момъка, Хилдур, често предприема дълго пътуване до прайда Симба-изток. Коалиция, която контролира два прайда, трябва постоянно да бди и над двата.

ПОВИКЪТ НА ДЪЛБИНИТЕ

От години мечтаел да се спусне до дъното на Марианската падина – най-дълбокото място в океана. Но за да го постигне, изследователят и режисьор **Джеймс Камерън** трябвало да проектира и построи свое собствено превозно средство – футуристичния потопяем апарат „Дийпсий Чалънджър“. След седем години проучвания, проектиране и изпитания оставал един висящ въпрос – ще издържи ли подводницата смазващото налягане на 11 000 м дълбочина? Предприемайки толкова рисковано начинание, Камерън заложил на карта живота си.

СНИМКИ: МАРК ТИЙСЪН

Сезонът на бурите приближаваше и времето изтичаше. Бурното море все отлагаше спускането на Джеймс Камерън до пагината Чалънджър – най-дълбокото място в Марианската пагина, на около 11 км под повърхността. Когато вълните леко отслабнаха, капитанът на кораба гуге зелена светлина. Камерън се вмъкна в капсулата и проследи с поглед как член на екипажа затвори и застопори 180-килограмовия люк. Ето неговия разказ.

5,15 Ч СУТРИНТА, 26 МАРТ 2012 Г.

11° 22' С.Ш., 142° 35' И.Д.

(ЗАПАД-ЮГОЗАПАДНО ОТ ГУАМ В ЗАПАДНИЯ ПАСИФИК)

Преди съмване в черното като катран море. Моята подводница „Дийпсий Чалънджър“ се люшка напред-назад, докато над мен се надигат огромните тихоокеански вълни. От полунощ сме на крак, за да започнем предстартовите тестове след няколко часа неспокоен сън. Адреналинът движи целия екип. Това са най-бурните условия, в които съм се спускал до този момент от експедицията. Чрез външните камери мога да видя двамата леководолази непосредствено до моята миниатюрна кабина, които се мятат като кукли на конците, докато се опитват да подготвят подводницата за спускането.

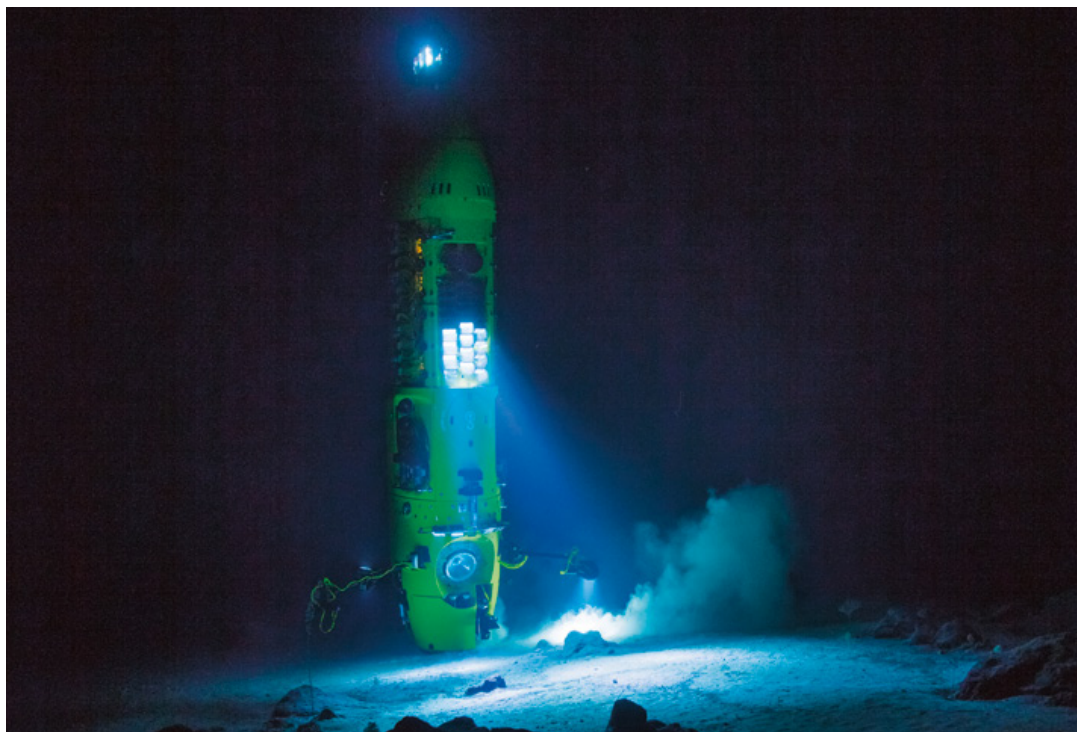

НОВА ЕРА НА ОТКРИТИЯ е поредица, която ще продължи през цялата година и чества 125-годишнината на *National Geographic*.

„Дийпсий Чалънджър“ е съвместна научна експедиция на Джеймс Камерън, Националното географско дружество и „Ролекс“. Повече информация на адрес deepseachallenge.com.

Пилотската кабина е стоманено кълбо с диаметър 109 см и аз съм се свил в него като орех в черупката си. Коленете ми стърчат нагоре, все едно седя на пода, а главата ми опира в извивката на корпуса. Следващите 8 часа ще остана в тази поза. Босите ми крака са стъпили на 180-килограмовия стоманен люк, залостен от външната страна. Буквално съм заключен вътре. В полезрението си имам четири монитора – три показват образи от външните камери, а последният е сензорен екран за управление на уредите.

Подводницата, боядисана в електриково зелено, виси изправена сред вълните като торпедо, насочено към центъра на Земята. Завъртам триизмерната камера, кацнала на края на дългата 1,8 м стрела, така че да видя образа ѝ. Водолазите застават на позиция за освобождаване на плавателния балон, който е закачен за подводницата и я държи на повърхността. В продължение на години си представях този момент и няма да крия, че

Светодиодни прожектори осветяват дъното при изпитателно спускане край атола Улитхи. Пробите от седименти в педината разкриха неизвестни микроорганизми.

глинест седимент. Повърхността прилича на току-що навалял сняг върху безкраен паркинг. Не съм забелязал жив организъм на дъното и само от време на време покрай мен минават амфиподи, мънички като снежинки. Скоро трябва да стигна до „стената“ на педината (макар че от картите на нашия многолъчев сонар знам, че всъщност не е стена, а полегат склон). Надявам се да открия оголени скали, които биха могли да приютяват живот.

До момента можех да гледам навън само през камерите с висока разделителна способност. Спомням си едно обещание, което си дадох преди спускането, и решавам да приземя подводницата. Трябват ми няколко минути да преместя оборудването, което ми се пречка, и да се извия до положение, от което

да мога да погледна направо през илюминатора. Известно време асимилирам тишината на това чуждоземно място, толкова далеч от света на хората. Човешки очи са виждали тези дълбини само веднъж досега. Но Уолш и Пикар се спускат на 37 км на запад от тук, в друга част на педината Чалънджър, днес наричана педината Витяз. Никой преди мен не е зървал *точно това* място.

Дъното на всички големи дълбочини, на които съм слизал, дори на 8230 м в педината Ню Бритън, беше покрито със следи на червеи, морски краставици и други животни. Тук няма и помен от живот. Повърхността е непокътната и кой знае откога е така. Знам, че не е абсолютно стерилна – почти със сигурност ще открием нови видове микроорганизми в пробата, която взех от седимента.

Някои учени от екипа ни смятат, че животът наистина може да се е зародил в тези черни океански дълбини преди около четири милиарда години, подхранван от бавната, но постоянна химична енергия, генерирана,

An underwater scene inside a cave. A diver is visible in the middle ground, illuminated by a bright light source from above, creating strong rays of light that penetrate the dark water. The cave walls are rocky and textured. The overall color palette is dominated by deep blues and greens, with a bright white light source at the top right.

Свещените

кладенци на майите

Древните майи вярвали, че богът на дъжда Чак обитава пещери и естествени кладенци, наречени сеноте. Днес в щата Юкатан стопаните още молят Чак да ги дари с дъжд. Междувременно сеноте предоставят на археолозите нов поглед към отвъдния свят на майите.

ЛЕКОВОДОЛАЗ ИЗСЛЕДВА СЕНОТЕ КРАЙ ДРЕВНИЯ МАЯНСКИ ГРАД ТУЛУМ.

Докато се моли гъжгът да споходи грагчето Яшуна, коленичилият шаман напява молитви пред олтар, символизиращ четириъгълната маянска вселена. По време на церемонията мъжете обикалят с жертвена храна, а клеканали момчета имитират звука, който жабите издават по време на гъжг.

и други скъпоценни дарове. Рано на 23 май Монтеро отишъл до централната пирамида и установил, че слънцето (Кинич Ахау) изгрява в една линия с нейния североизточен ъгъл. След това залязва в една линия със западното стълбище и невзрачния кладенец Холтун.

За да регулират своя основателно прочут календар, майте трябвало да определят дните, в които слънцето свети точно отгоре. Монтеро и Де Анда предполагат, че маянските астрономи изчаквали в сеноте Холтун тези два зенитни мига в годината, когато вертикален стълб светлина пронизвал водата, без да се отразява в купола.

За майте астрономията била свещено занимание – също като архитектурата и планирането на градовете. Де Анда и Монтеро смятат, че сеноте може би са играли важна роля при определянето къде да бъдат разположени сградите. Свещеното сеноте е на север от Ел Кастийо. Две други сеноте се намират на юг и югоизток. Сеноте Холтун е

точно на северозапад от пирамидата и може би е завършвал ромбовидната конфигурация, която позволила на народа ица да определи къде да построи свещения си град и как да ориентира главната си пирамида. Ако допълнителните проучвания потвърдят всичко това, най-важните координати на цялостния план на Чичен Ица ще си дойдат на мястото.

Така поне се надява Де Анда. Но през този ден двамата с Монтеро вече бяха постигнали много. Слънцето изтегли своите огнени копия и продължи пътя си по лицето на земята, а сред завърналия се мрак археолозите възбудено разговаряха за видяното и какво оз-

Алма Гийермонприето получи награда на Overseas Press Club за статията си за светците на Мексико в броя от май 2010 г. Преди снимките фотографът Пол Никлин премина сериозна подготовка по гмуркане в пещери. Шоул Шуарц потърси маянската култура в Юкатан над водата.

Археологът Гийермо де Анда се спуска в сеноте Холтун минути преди мига на 19 юли, когато слънцето засява вертикално отгоре. Де Анда смята, че древните май са построили на повърхността структура, която е улавяла лъчите по същия начин.

ПОЛ НИКЛИН

ДЕ АНДА СМАЯН УСТАНОВИЛ, ЧЕ НА СКАЛНАТА ИЗДАТИНА ИМА ЖЕРТВЕН ДАР – ЧОВЕШКИ ЧЕРЕП.

начава то. „¡Un abrazo, hermano!“ – възкликна Монтеро и двамата се прегърнаха.

Горе екипът от маянски селяни трябваше здраво да се потрудят, за да изтеглят изследователите. Около нас се простираха шумолящи царевични ниви, твърде дълго чакали дъжда, но бригадирът Луис Ун Кен беше роден оптимист. „Онзи ден валя добър дъжд – каза той, попивайки потта от лицето си. – Чак даде знак.“

За хора като Ун Кен старите богове все още са съвсем живи, а господарят на сеноте и пещери Чак е сред най-важните, тъй като излива от небето водата, която държи в глинени делви в пещери. Чак е едновременно един и множество. Всеки гръм е отделен Чак, който чупи поредната делва и освобождава дъжда. Всеки бог обитава отделен пласт от действителността – заедно с десетки други ту милостиви, ту свирепи божества, които живеят в 13 отвъдни свята над и в 9 под нас. Взети заедно, те изпълват живота на майте със сънища, видения и кошмари. Осигуряват им сложен календар от земеделски периоди и ритуали за плодородие, както и твърдото съзнание за това как точно трябва да се върши всяко нещо. Чак даде знак – каза Ун Кен, – а това означава, че скоро ще започне сеитбата.

Отсъствието на Чак може да причини на юкатанските май неописуеми бедствия и трагедии, които човек може наистина да проумее едва когато стъпи върху твърдата лунна повърхност на някогашната им империя – безкрайно варовиково плато. Дъждът се просмуква директно през карста към подпочвените води и по тази причина нито една река или поток не пресича земята. (Кладенците сеноте всъщност се спускат до нивото на подпочвените води.) От въздуха човек вижда зелено море от гъста джунгла. Всъщност обаче тропическата гора е рядка – върлинести дървета, чиито упорити корени са се приспособили към осеялите карста почвени „джобове“. Навсякъде, където последните са достатъчно големи, майте садят

Турист се змурка с шнорхел в сеноте Лас Калаверас („Черепите“) край Тулум. Местните май черпели питейната си вода от тук допреди 30 години, когато водолази открили кости. Археолозите са описали останките на повече от сто души.

ПОЛ НИКЛИН

НА ДЪНОТО НА ЧАШАТА

Трябваше да се махнат. Автоматът за кока-кола, автоматът за закуски, фритюрникът. Изнесени на тротоара, те се мъд्रेха сред другите отпадъци зад основното училище „Къркпатрик“ – едно от няколкото такива в Кларксдейл, Мисисипи. Това се случи преди 7 години, когато администраторите за пръв път осъзнаха мащаба на проблема. Разположен на делтата на Мисисипи, град Кларксдейл е в центъра на колосална криза в американското здравеопазване. Високи нива на затлъстяване, диабет, високо кръвно, сърдечни болести: според някои специалисти – следствие от захарта, заради която предците на повечето от местните жители били докарани в това полукълбо оковани във вериги. „Знаехме, че трябва да направим нещо“ – каза ми директорката на „Къркпатрик“ Сузан Уолтън.

Уолтън ме развеждаше из училището, разказвайки по какви начини учителският състав се опитва да помогне на учениците (печено вместо пържено, плод вместо бонбон), много от които се хранят два пъти дневно в столовата. „Тези деца ядат каквото им дадат, а много често това са най-сладките, най-евтините храни: торти, кремове, бонбони. Това трябваше да се промени. Заради учениците“ – обясни тя.

Да вземем например Никълъс Скърлок, който отскоро кара първата си година в средното училище „Оукхърст“. Ник влязъл в пети клас с тегло 61 кг. „Изпитваше ужас от часовете по физическо – каза ми Уолтън. – Трудно тичаше, трудно дишаше – пълен комплект.“

Срещнах Ник в столовата, където седеше с майка си Уоркия Джоунс. Тя ми каза, че е променила собствените си хранителни на-

вици – за свое добро и за да бъде пример за сина си. „Преди си похапвах сладки неща по цял ден, защото работя седнала зад бюро, така че какво друго ми оставаше? – каза ми тя. – Сега обаче минах на целина. Хората ми казват: „Правиш го, защото имаш нов приятел.“ А аз отвърщам: „Не, правя го, защото искам да живея и да съм здрава.“

Вземете чаша вода, сипете захар до ръба на чашата и я оставете така 5 часа. Когато се върнете, ще видите, че кристалчетата са се утаили на дъното. Кларксдейл – голям град в един от най-затлъстелите окръзи в най-затлъстелия щат в най-затлъстелия индустриален район в света, е дъното на американската чаша, където захарта се утаява в телата на деца като Ник Скърлок – наследството на сладките храни, vyplътено в момчешки образ.

МАРЦИПАНОВИ ДЖАМИИ

Първоначално на о-в Нова Гвинея, където захарната тръстика била култивирана преди около 10 000 години, хората берели тръстика и я ядели сурова, като дъвчели стъблото, докато усетят вкуса му с езика си. Нещо като еликсир, захарта има важно значение в древните новогвинейски митове. В един от тях първият мъж се люби с тръстиково стъбло, създавайки човешката раса. На религиозни церемонии жреците пиели захаросана вода от кокосови черупки – напитка, впоследствие заменена в свещените церемонии с кутии кока-кола.

Захарта се разпространявала бавно от остров на остров, докато около 1000 г. пр.Хр. достигнала азиатския материк. До 500 г. сл.Хр. вече била преработвана на прах в Индия и

захарен памук

Както се казва, няма случайни неща: машината за захарен памук е изобретена от... зъболекар. Задължителният атрибут за всички панаирджийски увеселения не е нищо друго освен оцветена захар. Неговата предшественичка, захарната прежда, била на практика вид изкуство във Венеция от XV в., където сладкарите я оформяли във фигури на животни, птици и сгради.

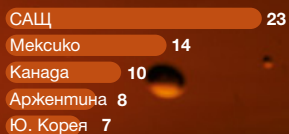

сироп

Високофруктозният царевичен сироп залива с лепкавите си вълни планините от полуфабрикати. Той е по-евтин и обикновено по-сладък от захарозата – захарта, получена от тръстика или цвекло. Има ли разлика в биологично отношение? „Съвсем незначителна – казва Марион Нестъл, професор по диетология в Нюйоркския университет. – За всеки би било най-добре да яде по-малко и от двете.“

Най-големи консуматори на високофруктозен сироп

Килограми на глава от населението годишно, 2011 г.*

*По данни за десетте страни с най-голяма консумация NGM ART. Източник: Министерство на земеделието на САЩ

По-добре с ръкавица Ръкавица от метална мрежа „също като на рицар кръстоносец“ предпазвала ръката на фотографа Луис Мардън, докато сменял лампата на светкавицата по време на снимки на Юкатан в Мексико. Статията му „От кладенеца на времето“ за сеноте в областта Цибилчалтун излиза в *National Geographic* през януари 1959 г. Дългогодишният щатен сътрудник на списанието Мардън разбрал от горчив опит, че подобен аксесоар е необходим, когато работиш дълбоко под водата. (В Цибилчалтун той се гмуркал на дълбочина до 40 м.) Както се казва в бележката към снимката, „веднъж, когато Мардън се гмуркал в Средиземно море, светкавицата избухнала от налягането на водата и за малко да му отнесе палеца“. — *Маргарет Закоуиц*

Репро архив Разгледайте снимките на интернет адрес nationalgeographic.bg.

**Библио.бг - платформа за електронни
книги и списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

